

Συνέντευξη

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ «ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ»

Ο πρόεδρος του ΕΜΠ μιλάει στο BHMAGAZINO για την προσπάθεια ανάταξης του συγκροτήματος της Πατησίων – με απώτερο σκοπό το κτίριο της Ιστορικής Πρυτανείας να λειτουργήσει κάποια στιγμή ως μουσειακός χώρος –, για τα μη κρατικά πανεπιστήμια και για το όραμά του για τη διεθνοποίηση του Πολυτεχνείου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΔΑΚΗ

Περνάμε την είσοδο της Ιστορικής Πρυτανείας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Στον προθάλαμο που οδηγεί στο γραφείο του νυν πρότανη Ιωάννη Χατζηγεωργίου, καθηγητή της Σχολής Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών, δεν μπορείς να μη σταθείς εμπρός στο μεγαλοπρεπές άγαλμα του Γεωργίου Αβέρωφ, να μην παρατηρήσεις τις προτομές του Νικολάου Στουρνάρη και του Μιχαήλ Τσιτσάνη, με τον χρόνο να σε μεταφέρει στις πρώτες δεκαετίες της δημιουργίας του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Σωτήριον έτος 1852 λοιπόν και ο Νικόλαος Στουρνάρης, ο οποίος πρώτος οραματίστηκε τα ιστορικά πλέον κτίρια της Πατησίων, φέρει χαρακτηριστικά στη διαθήκη του «με τα υπόλοιπα χαρίσματα της καταστάσεώς μου να κτισθί εις Αθήνας εν λευκρόν Πολυτεχνείον...», οδηγώντας τελικά και τους συγγενείς και συμπολίτες του από το Μέτσοβο, Μιχαήλ Τσιτσάνη, Ελένη Τσιτσάνη και Γεώργιο Αβέρωφ, να ακολουθήσουν το παράδειγμά του, με τον θεμελίο λίθο να τίθεται το 1862.

Και γένετο η τριλογία του συγκροτήματος της Πατησίων, έργο του αρχιτέκτονα Λύσανδρου Καυταντζόγλου (1811-1885), με το εντυπωσιακό διάδρομο κτίριο Αβέρωφ να δεσπόζει στο κέντρο (ολοκληρώθηκε το 1878) μαζί με τα δύο μονόροφα κτίρια που το πλαισιώνουν κατοικητικά, αυτά της Πρυτανείας και της Σχολής Καλών Τεχνών. Ένα από τα σημαντικότερα νεοελληνικά αρχιτεκτονικά δημιουργήματα του 19ου αιώνα λοιπόν, το οποίο την ίδια στιγμή αποτελεί ιστορικό τοπόσημο από την εξέγερση του Πολυτεχνείου, το 1973, όταν το τανκ έριξε την πύλη του. Τις τελευταίες δεκαετίες πλέον στους χώρους του ΕΜΠ έχουν μετακομίσει στην Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου – και διοικητικές υπηρεσίες της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών. Εχοντας γνωρίσει πολλές μεταβατικές φάσεις, με άγριους βανδαλισμούς να το έχουν πληγώσει, μυιάζει σήμερα να μπαίνει σε μία νέα φάση. Μια σημαντική αλλαγή; Κατ' αρχάς, από τις 27 Μαρτίου, η πύλη επί της οδού Πατησίων, η οποία

δεν ήταν προσβάσιμη από τα μέσα της δεκαετίας του '80 και άνοιξε μόνο κατά τον τριήμερο εορτασμό της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, είναι και πάλι ανοιχτή.

Το άνοιγμα της πύλης

«Υπήρξαν αρκετοί λόγοι που μας οδήγησαν να λάβουμε αυτή την απόφαση» αναφέρει ο πρότανης Ιωάννης Χατζηγεωργίου μιλώντας στο BHMAGAZINO. «Πρώτον, υπήρξαν λόγοι πρακτικοί. Για παράδειγμα, επισκέπτες που περιδιάβαιναν την οδό Πατησίων και επιθυμούσαν να θαυμάσουν από κοντά τη μεγαλοπρέπεια του συγκροτήματος πίστευαν ότι δεν είχαν πρόσβαση, καθώς αγνοούσαν τις εισόδους από τις οδούς Στουρνάρη και Τσιτσάνα. Υπήρξαν ακόμη και λόγοι συμβολικοί, που άπτονταν της επιθυμίας της πανεπιστημιακής κοινότητας και δη των ανθρώπων που συμμετείχαν ενεργά στην εξέγερση του Πολυτεχνείου του '73. Η πύλη αυτή να ανοίξει ξανά. Επισημαίνω ότι δεν άνοιξε η διέρυλη, σιδερένια πόρτα – αυτή είναι πακτωμένη στο έδαφος με απόφαση της Συγκλήτου για συμβολικούς λόγους – αλλά οι μονόφυλλες εκατέρωθέν της». Ο ίδιος ακόμη προβάλλει και έναν επιπλέον λόγο: «Είναι γνωστό ότι το ιστορικό συγκρότημα

του Πολυτεχνείου στην Πατησίων, λόγω και των γενικότερων προβλημάτων στην περιοχή, τα οποία είναι γνωστά και στα οποία δεν χρειάζεται να επεκταθώ, υπέστη κατά καιρούς καταστροφές και βανδαλισμούς. Δεδομένου ότι αυτά τα θέματα πλέον έχουν αντιμετωπιστεί εν πολλοίς, θεωρώ ότι όσο πιο πολύ ο χώρος ανοίγει στο ευρύ κοινό, τόσο περισσότερο προστατεύεται ώστε να μη “διαλυθίσει” ξανά σε δυσάρεστες και επικίνδυνες καταστάσεις. Το Πολυτεχνείο πρέπει να αποδοθεί στην κοινωνία, ανήκει στην κοινωνία».

Πράγματι, όση ώρα παραμένω στο ιστορικό συγκρότημα της Πατησίων, αρκεί να είσαι οι έλληνες πολίτες αλλά και οι ξένοι τουρίστες που θα εισέλθουν στον χώρο. Σημειώνεται ότι πέρα από τα τρία κτίρια του Λύσανδρου Καυταντζόγλου το συγκρότημα περιλαμβάνει ακόμη το κτίριο Γκίνη στην οδό Στουρνάρη, το οποίο οικοδομήθηκε μεταξύ των ετών 1930-1935, προς τιμήν του πρότανη Αγγελου Γκίνη, βάσει σχεδίων του αρχιτέκτονα Κώστα Κιτσίκη, ενώ τέλος προς τις οδούς Τσιτσάνα και Μπουμπουλίνας συναντάς δύο ακόμη κτίρια που προστέθηκαν μεταπολεμικά (μεταξύ των ετών 1950-1957) και απασχολούν τότε πτέρυγες των Σχολών Χημικών Μηχανικών και Μηχανολόγων Μηχανικών, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Εμμανουήλ Κριεαζή.

Μια νέα εποχή

Όπως τονίζει ο πρότανης Ιωάννης Χατζηγεωργίου, το ιστορικό συγκρότημα του ΕΜΠ στην Πατησίων μπαίνει πλέον σε μία γενική προσπάθεια ανασύσταξης. «Πρόθεσή μας είναι να αναδειχθεί η μεγαλοπρέπεια του, η οποία δεν έχει τονιστεί» εξηγεί. «Πρόκειται για μία προσπάθεια συστηματική, με απώτερο σκοπό το κτίριο της Ιστορικής Πρυτανείας να λειτουργήσει κάποια στιγμή ως μουσειακός χώρος, ανοιχτός στο κοινό, αναδεικνύοντας από τα εκθέματα που έχουμε στην κατοχή μας, Υπάρχουν ιστορικοί πίνακες, αγάλματα,

κεμήλια, αλλά και μηχανήματα που δείχνουν την εξέλιξη της επιστήμης. Για παράδειγμα, έχουμε έναν από τους πρώτους υπολογιστές που εγκαταστάθηκαν στο Πολυτεχνείο. Εν γένει στοχεύουμε στην ανάδειξη του ιστορικού συγκροτήματος και σε αυτή την προσπάθεια συνδράμουν σε μέγιστο βαθμό οι συνάδελφοι από τη Σχολή Αρχιτεκτόνων» αναφέρει. «Για παράδειγμα, ο ομότιμος καθηγητής και ακαδημαϊκός Μανώλης Κορρές επιβλέπει όλες τις εργασίες για την αποκατάσταση των μαρμάρινων βαθμίδων που υπέστησαν βανδαλισμούς. Είναι αλήθεια ότι το ιστορικό συγκρότημα της Πατησίων έχει “τραυματιστεί” πολλές φορές».

Ένα από τα πρώτα βήματα αυτής της συνολικής προσπάθειας εξοστέρειας είναι τα εγκαίνια, μέσα στους επόμενους μήνες, μιας μόνιμης έκθεσης φωτογραφιών από την εξέγερση του Πολυτεχνείου τον Νοέμβριο του 1973, δωρεά της ΕΡΤ από το αρχείο του Αριστοτέλη Σαρρηκόστα. Ακόμη, στο πλαίσιο αυτής της γενικής προσπάθειας αναδιάρθρωσης του ιστορικού συγκροτήματος, ήρθε και η μελέτη φωτισμού που ξεκίνησε ως ιδέα όταν ο Ιωάννης Χατζηγεωργίου υπηρέτησε ακόμη ως αναπληρωτής του ΕΜΠ το 2021, με την ουσιαστική συνδρομή του τότε κομμάτι της Σχολής Αρχιτεκτόνων Παναγιώτη Τσιουρκιώτη. «Η μελέτη φωτισμού πραγματοποιήθηκε από τον Λάμπρο Δούλο, αλλά και με τη συνδρομή ανθρώπων όπως ο Φραγκίσκος Τσιολής, ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ, της Σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, ειδικός στον φωτισμό, αλλά και του Τηλέμαχου Ανδριανόπουλου, αναπληρωτή καθηγητή στη Σχολή Αρχιτεκτόνων. Η μελέτη εγκρίθηκε από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων και το κόπτος της εγκατάστασης καλύφθηκε από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Φρενιας του ΕΜΠ. Εδώ και έναν χρόνο, λοιπόν, κάθε βράδυ αναδεικνύονται κάποια από τα από τα ωραιότερα νεοκλασικά κτίρια της Ελλάδας».

DATA: L. PANICHELIS/ΕΛΛΑΣ

Η μελέτη φωτισμού, η οποία εγκρίθηκε από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, αναδεικνύει τη μεγαλοπρέπεια του ιστορικού συγκροτήματος του ΕΜΠ επί της Πατησίων.

CAROLIN KUNZE/ΕΛΛΑΣ

Συνέντευξη

Όραμα του πρύτανη Ιωάννη Χατζηγεωργίου είναι η διεθνοποίηση του ΕΜΠ μέσω συνεργασιών.

Το μεγαλοπρεπές άγαλμα του Γεωργίου Αβέρωφ στέκεται στον προθάλαμο που οδηγεί στο γραφείο του πρύτανη.

Προβλήματα υποδομών

Όπως ο ίδιος παραδέχεται, το ΕΜΠ αντιμετωπίζει προβλήματα υποδομών, τα οποία βέβαια σταδιακά επιλύονται. Μιλάει, για παράδειγμα, για το περίφημο κτίριο Γκίνη, το οποίο για πολλές δεκαετίες αποτέλεσε ορμητήριο παραβατικών ομιλιών. «Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε σε αναζήτηση πόρων για την ανακαίνισή του», αναφέρει ο πρύτανης. «Η σχετική μελέτη, η οποία υποστηρίχθηκε από το υπουργείο Πολιτισμού, έχει ήδη ολοκληρωθεί από μηχανικούς του Ιδρύματός με τον συντονισμό του καθηγητή Ευάγγελου Σαπουντζήκη. Όταν αποπερατωθεί το έργο, το κτίριο Γκίνη θα αποδοθεί ξανά στην κοινότητα για χρήση ως συνεδριακό κέντρο του ΕΜΠ, περιλαμβάνοντας θεατρικό μουσείο και αποθετήριο ερευνητικά κρήνη τεχνολογίας σύμφωνα με απόφαση της Συγκλήτου. Πρόκειται για μία μοναδική ευκαιρία που πρέπει να συμριχθεί από την Πολιτεία. Είναι ένα κτίριο κατ' αρχάς ιστορικό. Η βασική είσοδος είναι από την οδό Στουρνάρη. Μπορείτε ακόμη να δείτε τα λουτρά των φοιτητών από τη δεκαετία του 1930. Επιπρόσθετα, στο επονομαζόμενο κτίριο της Τοσίτσα, όπου αρχικά στεγαζόταν η Σχολή Χημικών Μηχανικών και σήμερα χρησιμοποιείται από τα μέλη ΔΕΠ της Σχολής Αρχιτεκτόνων, υπάρχει ένα μεγάλο αμφιθέατρο, το Μεγάλο Αμφιθέατρο Χημικών (MAX), χωρητικότητας άνω των 600 ατόμων. Αναζητούμε επίσης πόρους για την αποκατάστασή του. Σημειωτέον, στο κέντρο της Αθήνας δεν υπάρχει αντίστοιχα τόσο μεγάλο αμφιθέατρο».

Το όραμα

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση το προηγούμενο διάστημα βρέθηκε στο επίκεντρο των συζητήσεων, καθώς ψηφίστηκε ο νόμος για την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων. «Είναι ένα ζήτημα που το ΕΜΠ δεν το αρνρά καθόλου», αναφέρει ο κ. Χατζηγεωργίου. «Είναι αδύνατο να

δημιουργηθεί στην Ελλάδα μία πανεπιστημιακή δομή που μπορεί να απειλήσει το ΕΜΠ. Για να το θέσω όσο πιο απλά μπορώ, είμαστε πολύ ψηλά για να φοβόμαστε. Θα μιλήσω με στοιχεία. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα, οι δικοί μας απόφοιτοι έρχονται με ποσοστό 24% πρώτοι στην ίδρυση νεοφυών επιχειρήσεων και ακολουθούν με ποσοστό 19% οι απόφοιτοι του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με σχετική έρευνα την οποία οι δημοσιοποίησιν με σύντημα, μόνο το 2%-3% των αποφοίτων του ΕΜΠ δεν εργάζεται. Το πτυχίο μας, λοιπόν, είναι εχέγγυο για μία εξαιρετική καριέρα. Η επιστημονική και ερευνητική περιουσία του ΕΜΠ είναι άλυστη τεράστια. Δεν φτάνει να εύκολα μία σχολή μηχανικών. Δεν μπορούν να φτιαχτούν εύκολα από έναν ιδιώτη αυτά τα εργαστήρια, που πληρώθηκαν από τον ελληνικό λαό. Έχουμε ακόμη εξαιρετικούς καθηγητές: το 20% των ενεργείων μελών ΔΕΠ του Πολυτεχνείου βρίσκονται στο top 2% παγκοσμίως, σύμφωνα με την πρόσφατα δημοσιευμένη λίστα έρευνας του Πανεπιστημίου Στάνφορντ».

Όσο για την «καρέκλα» του πρύτανη; Είναι μάλλον ηλεκτρική. Για παράδειγμα, πριν από δύο μήνες, ενώ μαινόταν η αναπαράθεση για τα μη κρατικά πανεπιστήμια, έβγα από την οικία του συγκεντρώθηκαν φοιτητές μέλη του Ρουβίκωνα ανοίγοντας πανό και ρίχνοντας τρικάκια. «Κοιτάξτε, όταν κάποιος είναι δημόσιο πρόσωπο, αυτό που αντιλαμβάνομαι είναι ότι στο πλαίσιο της δημοκρατίας οι διαμαρτυρίες είναι αναμενόμενες και αποδεκτές» απαντά σχετικά. «Αυτό που δεν δέχεται είναι να διαμαρτυρούσαι προσβάλλοντας τον απέναντι. Θέλω να ξεκαθαρίσω λοιπόν ότι ως πρύτανης βρίσκομαι εδώ για να τηρώ τη νομιμότητα και να πράττω κατά συνείδηση στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών μου. Και όταν τηρείς τους νόμους, δεν έχεις να φοβηθείς τίποτα και κανέναν».

Ποιο είναι όμως το όραμά του για το Πολυτεχνείο; «Η διεθνοποίηση μέσω συνεργασιών» απαντά. «Εμείς αντιμετωπίζουμε ως ελληνικό ίδρυμα το πρόβλημα της γλώσσας. Δεν μπορούμε να πούμε ότι αύριο ξαφνικά θα παρέχουμε τα προπτυχιακά μας προγράμματα στα αγγλικά. Μπορεί φυσικά να υπάρχει ένα παράλληλο πρόγραμμα στην αγγλική γλώσσα, εφόσον υπάρχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα υπάρχουν δίδαστρα – προσωπικά, είναι υπέρ του δημόσιου πανεπιστημίου – αλλά οι σχολές μας πάντα θα έχουν ως γλώσσα την ελληνική. Εκεί που προσανατολιζόμαστε, λοιπόν, είναι οι συνεργασίες με ξένα εκπαιδευτικά ιδρύματα με κοινά προγράμματα μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών».

Η σύνδεση με την αγορά, όμως, παραμένει ταμπού; «Σε καμία περίπτωση. Όταν ανέλαβα ανιπρότανης έρευνας το 2019, δεν υπήρχε ούτε μία spin-off εταιρεία, σήμερα αριθμώμε επτά. Έχουμε ιδρύσει ακόμη το πρώτο Ελληνικό Ενεργειακό

Κέντρο Ικανοτήτων όπου συμμετέχουν σημαντικότεροι ιδιωτικοί φορείς, που δραστηριοποιούνται σε θέματα ενέργειας, όπως Motor Oil, Μυτιληναίος, ΔΑΝΑ-ΟΣ, ΔΕΠΑ (Δημόσια Επιχείρηση Αερίου), ΕΥΔΑΠ. Από πλευράς μας, νομίζω έχουμε ξεπεράσει όποια εμπόδια θέταμε στον εαυτό μας. Αντίθετα, παρατηρώ ότι περισσότερο δυσκίνητοι είναι οι ιδιωτικοί φορείς. Για παράδειγμα, τα βιομηχανικά διδακτορικά, τα οποία χρηματοδοτούνται μάλιστα και από το Ταμείο Ανάκαμψης, δεν έχουν τύχει μεγάλης ζήτησης. Ουσιαστικά, στα βιομηχανικά διδακτορικά χρηματοδοτείται ένας υποψήφιος διδάκτορας για να διεξάγει έρευνα σε έναν συγκεκριμένο τομέα, ο οποίος ενδιαφέρει μία ιδιωτική επιχείρηση. Προσωπικά, απευθύνθηκα σε εταιρείες, περιέγραψα όλες τις δυνατότητες που υπάρχουν – ακόμη και φορολογικά κίνητρα δίνονται –, αλλά δεν είδα μεγάλη ανταπόκριση. Ισως ακόμη δεν έχει καλλιεργηθεί αυτή η κοιταχάρα στην Ελλάδα. Εύχομαι να αλλάξει...».